

projekt z dnia 16.09.2016 r.

U S T A W A

z dnia 2016 r.

o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Art. 1. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930) w art. 106 wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, poczynwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją, z zastrzeżeniem ust. 7-11. W przypadku gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia ustala się, dzieląc pełne kwoty przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem.”;

2) po ust. 6 dodaje się ust. 7-11 w następującym brzmieniu:

„7. W przypadku złożenia przez osobę, która nie posiada orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, wniosku o przyznanie zasiłku stałego wraz z wymaganą dokumentacją oraz potwierdzeniem złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, wszczyna się postępowanie o ustalenie uprawnienia do zasiłku stałego, a następnie po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego:

1) w przypadku spełnienia warunków, o których mowa w art. 37 ust. 1 i 4, z wyłączeniem warunku całkowitej niezdolności do pracy - postępowanie zawiesza się do dnia dostarczenia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności;

2) w przypadku niespełnienia któregokolwiek z warunków, o których mowa w art. 37 ust. 1 i 4, z wyłączeniem warunku całkowitej niezdolności do pracy - odmawia się przyznania zasiłku stałego.

8. Na okres zawieszono postępowania przyznaje się z urzędu zasiłek okresowy w wysokości i na zasadach określonych w art. 38.

9. Po dostarczeniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w okresie 60 dni od jego otrzymania, zawieszono postępowanie podejmuje się, a prawo do zasiłku stałego ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o przyznanie zasiłku stałego wraz z potwierdzeniem złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Do ustalenia kwoty zasiłku stałego za okres pobierania zasiłku okresowego w trakcie zawieszenia postępowania art. 37 ust. 6 nie stosuje się.

10. Po dostarczeniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności po upływie 60 dni od jego otrzymania, zawieszono postępowanie podejmuje się, a prawo do zasiłku stałego ustala się począwszy od miesiąca, w którym dostarczono orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Do ustalenia kwoty zasiłku stałego za miesiąc, w którym dostarczono orzeczenie o niepełnosprawności nie stosuje się przepisów art. 37 ust. 6, w przypadku pobierania zasiłku okresowego w trakcie zawieszenia postępowania.

11. W przypadku niedostarczenia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w terminie 3 lat od dnia zawieszenia postępowania, zawieszono postępowanie podejmuje się z urzędu.”.

Art. 2. Postępowania w sprawie o przyznanie zasiłku stałego osobom, które złożyły wniosek o przyznanie zasiłku stałego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, toczą się według przepisów niniejszej ustawy, z tym że w przypadku złożenia przez osobę ubiegającą się o zasiłek stały potwierdzenia złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności:

1) w terminie 60 dni od dnia wejścia niniejszej ustawy w życie, prawo do zasiłku stałego ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o przyznanie zasiłku stałego;

2) po upływie 60 dni od dnia wejścia niniejszej ustawy w życie, prawo do zasiłku stałego ustala się począwszy od miesiąca, w którym dostarczono potwierdzenie złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest wdrożenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 października 2015 r. (sygn. akt SK 19/14). W wyroku tym Trybunał orzekł, że art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej w zakresie, w jakim stanowi, że w wypadku wniosku o przyznanie zasiłku stałego osobie całkowicie niezdolnej do pracy, legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i niemającej innych środków utrzymania, prawo do zasiłku ustala się począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek, jest niezgodny z art. 67 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasiłek stały jest to świadczenie pieniężne z pomocy społecznej, do którego uprawnienie posiadają:

- 1) pełnoletnie osoby samotnie gospodarujące, niezdolne do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolne do pracy, jeżeli ich dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletnie osoby pozostające w rodzinie, niezdolne do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolne do pracy, jeżeli ich dochód, jak również dochód na osobę w ich rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 604 zł miesięcznie;
- 2) w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

Na podstawie obecnego brzmienia art. 106 ust. 3 świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. W przypadku gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia ustala się dzieląc pełne kwoty przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem.

Trybunał Konstytucyjny zakwestionował brak możliwości skutecznego złożenia wniosku o przyznanie zasiłku stałego przy jednoczesnym faktycznym wystąpieniu u osoby w danym momencie niepełnosprawności (potwierdzonym dopiero po jakimś czasie

orzeczeniem o niepełnosprawności). Trybunał zwrócił uwagę, że jeżeli osoba wystąpiła o stwierdzenie niepełnosprawności, a następnie ze względu na tę niepełnosprawność, powodującą brak środków utrzymania, występuje o zasiłek stały, świadczenie to powinno zostać jej przyznane od dnia stwierdzenia niepełnosprawności uniemożliwiającej podjęcie pracy (po stwierdzeniu, że ta niepełnosprawność jest źródłem braku dochodu). Według Trybunału przyznanie zasiłku stałego z datą późniejszą byłoby możliwe, gdyby organ stwierdził, że wystąpienie niepełnosprawności nie od razu łączyło się z brakiem środków utrzymania, a tylko z utratą dochodu z pracy.

Trybunał orzekł, że niezbędna jest reakcja ustawodawcy polegająca na zmodyfikowaniu daty, od której pewnej kategorii podmiotów ma być przyznawany zasiłek stały i wkomponowanie jej w tryb udzielania świadczeń. Trybunał odroczył termin utraty mocy obowiązującej niekonstytucyjnej normy do 31 grudnia 2016 r.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej przewiduje zmianę reguły zakwestionowanej przez Trybunał, t.j. przyznawania zasiłku stałego od momentu złożenia wniosku do ośrodka pomocy społecznej wraz z aktualnym orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.

Zgodnie ze zmienianym art. 106 ust. 7, w przypadku złożenia przez osobę, która nie posiada orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, wniosku o przyznanie zasiłku stałego wraz z wymaganą dokumentacją oraz potwierdzeniem złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, wszczyna się postępowanie o ustalenie uprawnienia do zasiłku stałego i przeprowadza rodzinny wywiad środowiskowy. Dalsze postępowanie jest uzależnione od spełniania przez osobę ubiegającą się o zasiłek stały pozostałych przesłanek określonych w art. 37 ust. 1 i 4. W przypadku spełnienia warunków, o których mowa w art. 37 ust. 1 i 4, z wyłączeniem warunku całkowitej niezdolności do pracy - postępowanie zawiesza się do dnia dostarczenia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, natomiast w przypadku niespełnienia któregokolwiek z warunków, o których mowa w art. 37 ust. 1 i 4, z wyłączeniem warunku całkowitej niezdolności do pracy - odmawia się przyznania zasiłku stałego. W ten sposób osoba ubiegająca się o zasiłek stały, a niespełniająca na przykład przesłanki dochodowej, nie będzie musiała czekać aż do czasu otrzymania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na rozstrzygnięcie o braku uprawnienia do zasiłku.

Po otrzymaniu orzeczenia o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, osoba niepełnosprawna powinna złożyć orzeczenie w ośrodku pomocy społecznej w okresie 60 dni od jego otrzymania. Ośrodek przyzna zasiłek stały od miesiąca,

w którym złożono wniosek o przyznanie zasiłku stałego wraz z wyżej wymienionym potwierdzeniem (art. 106 ust. 9).

Nastąpi zatem przesunięcie wstecz terminu, od którego nastąpi przyznanie zasiłku stałego – zasiłek stały będzie mógł być przyznany od miesiąca wystąpienia z wnioskiem o ustalenie stopnia niepełnosprawności.

Złożenie orzeczenia po upływie 60 dni od dnia jego otrzymania będzie skutkowało przyznaniem zasiłku stałego od miesiąca, w którym dostarczono orzeczenie (art. 106 ust. 10).

W okresie oczekiwania na wydanie orzeczenia osoba będzie mogła otrzymywać świadczenie w postaci zasiłku okresowego z urzędu, bez konieczności składania wniosku o jego przyznanie. Wymaga się przy tym spełniania ustawowych przesłanek do tego zasiłku, w tym również przesłanki dochodowej (art. 106 ust. 8 ustawy). W ten sposób osoba spełniająca warunki do objęcia pomocą społeczną nie zostanie pozbawiona niezbędnych środków utrzymania. Wysokość zasiłku stałego wypłacanego wstecz zostanie ustalona z uwzględnieniem przyznanego wcześniej zasiłku okresowego, aby uniknąć dublowania się świadczeń (art. 106 ust. 9 ustawy).

Projekt reguluje również sytuację, w której zainteresowany nie dostarczył orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w terminie 3 lat od dnia zawieszenia postępowania. Ze względu na konieczność zakończenia zawieszonych postępowań, w art. 106 ust. 11 ustawy wprowadza się dyrektywę podjęcia zawieszonych postępowań z urzędu.

Projekt zawiera przepis przejściowy odnoszący się do postępowań w sprawie o przyznanie zasiłku stałego osobom, które złożyły wniosek o przyznanie zasiłku stałego przed dniem wejścia w życie ustawy. Postępowania takie toczą się według nowych przepisów. Wprowadzono dodatkową regulację związaną z faktem, że w obecnym stanie prawnym nie wymaga się dostarczania potwierdzenia złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Osobom, które złożyły wniosek o przyznanie zasiłku stałego przed dniem wejścia w życie ustawy, wyznacza się okres 60 dni na dostarczenie wskazanego potwierdzenia bez żadnych konsekwencji dla późniejszej daty ustalenia prawa do zasiłku stałego.

Regulacja zawarta w planowanym projekcie ustawy przyczyni się do zapewnienia gwarancji osobom, które będąc niepełnosprawnymi, lecz nie posiadając orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, oczekują dłuższy czas na wydanie takiego orzeczenia. Projektowane przepisy pozwolą z jednej strony na objęcie osób oczekujących na orzeczenie stosowną pomocą w postaci zasiłku okresowego, z drugiej strony umożliwią tym osobom uzyskanie

zasilku stałego za okres oczekiwania na orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Wydaje się, że przyjęte rozwiązanie jest najbardziej optymalne dla wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Zakłada się, że projektowana ustawa wejdzie w życie w dniu 1 stycznia 2017.

Projekt nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).